

ਦਾ ਚਾਰਟਰ ਐਕਟ

5

1853
(Charter Act of 1853)

ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਐਕਟ ਨੇ ਬੀਮਟ ਇੰਡੀਆ ਡੈਪਟੀ ਜਾਂ ਉਮਰੇ 1853 ਉੱਤਰ ਪਿਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਟਾਗਡੋਰ 20 ਮਾਲ ਕਈ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਜੋਂ 1853 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਬੀਮਟ ਕਈ ਇਕ ਹੋਰ ਚਾਰਟਰ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। 1853 ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਐਕਟ ਹੇਠਾਂ ਭਾਰਤੀ ਯੂਜ਼ਮਾਨ ਆਏ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਿਆਏ ਗਏ।

ਬਾਰਨ

1. 1833 ਤੋਂ 1853 ਦੇ ਵੇਗਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਥੀਓ ਯੂਜ਼ਮਾਨਿਰ ਐਕਟਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ।
ਇਸ ਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਜਰਯੀਆਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਗਏ।
2. ਲੰਗੇ ਆਏ ਵਧਾਓ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮਿੱਥਿਆ, ਯੂਜ਼ਮ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਏ ਹੋਰ ਕਈ ਲੋਕ ਮੈਦਾ ਦੇ ਵਾਜ਼ ਮਸਰਾਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਤੇ ਕਲਾਈ ਵਜੋਂ ਸ਼ਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਯੂਜ਼ਮਾਨਿਰ ਛਾਂਬਾ ਦੀ ਉਮਰੇ ਆਨੁਆਓ ਖਾਣ ਲਿਆ ਜਾਏ।
ਇਸੀ ਦਾ ਵਧਾਓ ਵੇਰਾਧਿਰਾਓ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇਸੀ ਦੇ ਗਜ਼ੀਟਿਰ ਵੈਟੋਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਪਰਕ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਦਾਹਰਾਈ ਵਿਚਾਯਾਓ ਖਤਮ ਤੇਰੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਗੀ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਫੀਸਰ ਮਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਵੈਟਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਆਏ ਬੀਮਟ ਦਾ ਨਿਰੀਤਰਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
3. ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯਾਗ ਖਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਖਵਾਇਓ
4. 1833 ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯਾਗ ਖਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਖਵਾਇਓ

मैथिली धर्मिक विधि लैयी मी। एम उगुं लखरु मैराहे
 नै उठउ रा यतिला राहुती मैधरु तिलुवउ बीउ गिन्ना।
 नै लखरु मैलकधरा उठउ एरु गदरुकरु नकरुल धरु नै
 आदिन्ना उं उमके राहुती रमिमतु नउते राहुती मैधरु दे
 नउरे नै यउम रमन री मिठगिम्न रीडी तिम री बेरु
 नउरु डोहिरु ररुकरु नै पूदाहगी करी रिडी।

5. एमगी हंडी नुअरु एरु पौरु उे गली रि 1832 दे उठउरु
 नुअरु गरी धैगाल धैनीडैमी डिपटी गदरुकरु दे नयीत
 ररु रिडी गली। डिपटी गदरुकरु रागनराहती री नकरुल
 मउा रा मूअरु मैधरु उरु मी नै गदरुकरु नकरुल री
 गौरु-गनरी ममं मउा दे मउापडी री उंमीनउ एरु रैम
 ररु मी। डिपटी गदरुकरु उे नुअे रैमां एरु लीत उे
 राह नुअपही धैनीडैमी दे रैमां नै धैर उगुं करी मी
 नुअ मरुरा उे नुअी एरु धैनीडैमी दे लिखिन्नां रा एरु
 ररु मरुरा मी। एम उगुं धैगाल धैनीडैमी दे पूमाअत
 नै राही पौरु लंमिन्ना।

6. 1833 दे उठउरु नुअरु नयीत एरु धैमला बीउ गिन्ना मी
 रि रैयती नै लिखिन्नां एरु मरुए दाले उठउतीन्नां
 नै यउम, नकरुल, नमखान, हंम नउते उेग नुअरि दे नुअपउ
 उे लीमरु रिडीन्ना रैयती री रिमै पदही उं दंखु करी
 उेखिन्ना नुअेगा। धरुउ मरुए उठउती एरु रिखिन्ना री पूपडी
 लही रिगलैड गले नउते धरुउ मरुए यतु उे ममां नकरु
 रीउा यरु उठउ ह्यपम नुअरि उे उेनुं नै एम रिखिन्ना रा
 नुअी लउ करी उेखिन्ना। एमरा पूमंअ राह एरु मी रि
 तिलेउरु मंडल दे पूयत उठउतीन्नां नै उेखीन्नां पदहीन्नां
 देरु दे उंर एरु करी मत।

7. नै उठउरु नै लिखिन्ना एरु ममां नुअरिन्नां उं मरुए नुअलम
 हंड नै उठउ दे गदरुकरु नकरुल लखरु डलरुगी नै नुअपही
 गले देरु लही नुअिन्ना। डलरुगी नै नुअपही उेउरु एरु
 एरु हंडा लिखिय 13 नुअरुधरु 1852 एरु लिखिन्ना तिमरे
 167 पौरु मत। नुअ रिखिन्नां रा मउ उे रि 1853 रा उठउरु

नौरत हिमे लिखेप रे आयाउ ते घटाहिमा गिमा मी
यग लागड उलठेनी हिम हाल मरिमत करी मी।

- (i) लागड उलठेनी रा लिखेप, प्रमरा मिमलेष 'उगड मखवर' रे
दीमां वुँडे मिढागिमां उठे लिखीमां गत।
लागड उलठेनी रा हि यँरा मँड मी रि गहकनर नकमल
री रँमल हूँ उगड हिम युग आधिराउ रेखीरगत रे
आयाउ ते वखिमा प्राहा सागीरा रे,
(ii) उमरा मँड मी रि गहकनर नकमल हूँ आयाही रँमल
वँरे वरुन रा युग आधिराउ उहा सागीरा रे।
(iii) उमरे हियाह मँडल रे हिमडाउ लही मिढागिमा रीडी
कडे रिग रि यूनीडिमी मखरां हूँ नुमाहिदगी हिँडी
साही सागीरी रे।
(iv) घगल प्रमाअन उलठिद लही लँढटीकँरे गहकनर री
मिढागिमा रीडी।
हिम उगुं 20 अगमत 1853 हिम हिरे चारुठ नौरत
पाम रीडा गिमा।

मँष चागटां

1. हिम चारुठ नौरत हिम पगिही हागे उलेष रीडा गिमा
रि हीमर हिँडीमा रेपनी उगड हिम उरे उर गप
रुही गेगी नरे उर हिमरे उलर हिगलँड री मँमर
रेही उठे राहून करी घटाहिँरी।
हिम नौरत गरी हीमर हिँडीमा रेपनी रे किमरेमरां
री गिहडी 24 उँ पतरा रे 18 रर हिँडी गही रिहां
हिम 6 नामरर मँधर मत। मडा री गहपूवर मँधिमा
हूँ 13 उँ पतरा रे 10 रर हिँडा गिमा।
वँरे आढ उलिठेररगत रे मँधरां री उतषा री किमरिउ
3. रर हिँडी गही। घँरड आढ रँटरेल रे यूपाह री उतषा
हया रे हिगलँड रे मँडगी मँडल रे घगघर रर हिँडी
गही।

4. एम जॉरट गरीं किरहेमरा रे एम अयिराठ नू अउम
रगे घोरठ आठ रेडोल नू गये रिडी गरीं रि अउउ
रिउ मराघले रे आयाठ रे हडीआं रेडीआं रिडीआं
भाह रिमरा एमडिगन रिगलेंड रिउ उरे ।
5. राहुती मैघठ नू एह हाएिमगये ही राउसराउती मरा
रा यँरा मैघठ घहा रिडा गिआ ।
6. एम जॉरट ताल रिगलेंड ही मरराठ नू रिउ राहुत
रमिमन मवायिउ रगत रा अयिराठ रिडा गिआ ।
एह एमनू 12 मैघठी रेमल घहा रिडा गिआ रिम रिउ
7. 6 राउसराउती रेमल रे मैघठ गुरे मर । रिम रिउ
गहगत नतगल, पूयान मैतायडी रे अउ उर आम मैघठ
मर । राहुत घहाउह लही रे उर 6 मैघठ मामल रीडे
गये ।

गहँ एम जॉरट रिउ लैरिमलेटिह रेमल रा अघर पूवेम
नरीं रीडा गिआ पर एमरे रेम लैरिमलेटिह रेमल
ही उरां गी मर । गहगत नतगल नू अम अयिराठ रिडे
गये । सरे उर एमरे रमउअउ नरीं रे सारे मर, रेही
ही पूमउह राहुत रा गुप नरीं याउर रर मररा मी । एम
जॉरट गरीं रीगल रा अलेंग गहगत नतगल रिजुरउ
रगत रा टैमल रीडा गिआ ।

एम जॉरट गरीं अउउ मरराठ रेही नहीं यूनीडिमी
घहा मरही मी अडे नहां लैटरीकैट गहगत रिजुरउ
रर मरही मी । 1859 रिउ रीसाध रिउ लैटरीकैट
गहगत रिमे याठ अयीन रिजुरउ रीडा गिआ मी ।
लैटरीकैट गहगत रे रेमल रे उअरा ही रूमहाठ
1,00,000 गुपये अडे 80,000 गुपये रर रिडी गरीं मी ।
एम जॉरट ताल अउउ ही माली पूहाली रा रेरीरगत
रर रिडा गिआ ।

1. जॉरट ही अलेंडता
एम ताल रिगलेंड ही मीमर रा अउडी पूमाअन रे

2. ਉਹ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ
 ਇਥੀ ਵੀ ਉੱਚ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਵੀ ਬਤਮ ਵੀ ਤਾਂ ਮਰਦਾ ਸੀ।
 1853 ਦੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਰੋਕ ਆਠ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ
 ਚਾਂਚੇ ਵਿਚ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਤਕ ਨਿਰਮਾਣੇ ਗਏ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਗਲੈਂਡ
 ਮਰਦਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਹ ਵੀ ਦੱਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ
 ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਪਾਰ ਹਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 6
 ਨਾਮਕਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਵੱਧਾਂ
 ਦਾ ਰੋਕ ਵੀ ਪਾਰ ਹਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਤਕ
 ਨਾਲ ਚੋਰਡ ਆਠ ਵੈਟੋਲ ਦੇ ਯੂਯਾਨ ਨੂੰ ਜੇਕੇ ਤੋੜ
 ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਯੂਯਾਨ ਤੋਂ ਗਏ।
3. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮਤ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯਾਗ ਇਥੀ ਦੇ
 ਵੱਡੇ ਅਠਮਾਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਤਮ
 ਰੋਕੇ ਮੁਰਾਬਲੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ੀਆਂ ਰਹਿਣ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ
 ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੂਯਾਨੀ
 ਵਿਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੁਕੁ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੋਈ ਅਤੇ
 ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਕੁ ਵੀਤੀ ਗਈ।
 ਚੋਰਡ ਆਠ ਵੈਟੋਲ ਦੇ ਯੂਯਾਨ ਦੀ ਤਰਜਮਾ ਦੁਆਰਾ
 4. ਉਸਦੇ ਮਾਫ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਆ ਹਿੱਤਾ ਗਿਆ।
 ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਦੀ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰੀ
 ਆਠ ਮੈਂਬਰ ਠਾਰ ਵਿੱਤੀਆ ਵੀ ਪਰਦੀ ਤੇ ਮਾਫ ਦਾ
 ਮੌਕੇ ਤ ਮਨ।